

ΕΤΟΣ ΛΑ
—
ΑΡΙΘ. - 37

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1911

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Λέρου καὶ Καλύμνου ΓΕΡΜΑΝΟΣ (Πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΒΕΝΙΑΜΙΝ
† Ὁ ἀρχιεραμ. τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχμ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Ἱεροδιάκονος ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Ἀρχιεποφύ-
λαξ τῶν Πατριαρχείων.
Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ Μέγας χαρτοφύλαξ.

Ἐπίτιμος διευθυντής καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὄθωμ. κράτος μετζίτια ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῇ ἔξωτερικῇ φράγ. χρυσά. 25

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁρθοπεδικὴ κρίσις ἐν Ἑλπεσίᾳ. — Ἐπισκέψεις ἐπὶ τῷ βαρεα-
μίῳ — Ἑκκλησιαστικὰ χρονικά — Συγγραφήτρια πρὸς τὴν Α' Θ' Πα-
ναγιώτητα τηλεγραφίκατα Δύο νέα βιβλία — Ἐπιστολαὶ καὶ σχέ-
ψεις ἐπὶ τῶν ἀνευρεθέντων ἐσχάτως ἐρεπιῶν βυζαντινοῦ καὶ ἐν Κ' πόλει
— Διχαστοὶ ἀγγέλαι.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ

ΕΝ ΕΣΠΕΡΙΑ

Πολλά περιστικά καὶ ἡμερήσια φύλλα τῆς Ἑσπερίας
θρηνοῦσι διὰ τὴν ὁσημέρα· ἀξέουσαν ἀπιστίαν ἐν τῇ Δύ-
σει καὶ τὴν συμπαρομαρτοῦτάν τῇ ἀθείᾳ ἡθικὴν ἔκλυτον,
παριστῶντα ὡς ἄλλην Βαβυλῶνα τὰς Εὐρωπαϊκὰς μη-
τροπόλεις· ἐν ἀγωνίᾳ δὲ κρούοντα τὸν κώδωνα τοῦ κιν-
δύνου, φωνοῦσι τὸ τοῦ προφήτου Ἡλίου «Κύριε τοῦς
προφήτας σου ἀπέκτειναν καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέ-
σκαψάν, καὶ γὰρ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσι τὴν ψυ-
χὴν μου». Ἄλλα δὲ πάλιν φύλλα ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ἀρ-
νούμενα τὸν Θεὸν κάμπτουσι γόνυ τῷ Βάαλ τῆς Ἑλευ-
θέρας Σκέψεως ἐπιχαίρουσι διὰ τὴν κατάστασιν ταύτην
φρονοῦντα, ὅτι πάντα ταῦτα εἶνε ἀρχαὶ κρείττονος ἐπο-
χῆς, καθ' ἣν ἡ ἀνθρωπότης ἀπαλλαστομένη τοῦ συμ-
πνίγοντος αὐτὴν ἐφιαλτοῦ τῆς θρησκείας θὰ προδεδύη,
τῆς ἐπιστήμης ἀντικαθιστώσης ἐν πᾶσι τὴν θρησκείαν.

Καὶ οἱ φόβοι τῶν μὲν καὶ αἱ περὶ θριάμβου τῆς ἀθρησκείας προφητεῖαι τῶν δὲ φαίνονται ἡμῖν ἀβάσιμοι. Βλέποντες οἱ ταῦτα φρονούντες, ὅτι ὁλονὲν ἐξοχκοῦται τὸ ρεῦμα τῆς ἀπιστίας, εἰκάζουσιν ἐντεῦθεν ὅτι τὸ κακὸν ἢ ἀεὶ ἐξακολουθήσῃ ἐπιτεινόμενον ἐπὶ ἄπειρον. Ἡ τοιαύτη ἐξήγησις τοῦ φαινομένου νομίζομεν ὅτι χωλαίνει ἱστορικῶς καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμῶς ἀπαισιοδοξοῦμεν περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν κοινωνιῶν· τούναντίον μάλιστα ὅσον τὰ κύματα τῆς ἀθρησκείας ὑψοῦνται οὕροσιν ἴσα, ἄλλο τόσοι πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι ἐπικεῖται ἡ πύρνας ἀνάκρουσις καὶ ἐγγὺς εἶναι ἡ κατὰ τῆς ἀπιστίας ἀντίδρασις· διότι κατὰ τὸν διέποντα τὰ κοινωνικὰ καὶ θρησκευτικὰ φαινόμενα νόμον παρουσιάζουσι ταῦτα ἐν τῇ ἱστορίᾳ πορεῖαν ὁμοίαν πρὸς τὴν κίνησιν τῶν κυμάτων, παλῆροισαν καὶ ἄμπωτιν. Δι' αἰτίας ἐν μέρει γνωστας, καὶ ἐν μέρει ἀγνώστους, τῶν ὁποίων ὅμως τινὲς δὲν εἶναι ἄσχετοι πρὸς τὴν ψυχολογικὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κίνησις εἶναι ρυθμικὴ, ὡς καὶ ἡ οἰκονομικὴ· ὁ ρυθμὸς τῆς οἰκονομικῆς κινήσεως προκαλεῖ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν· ὁ δὲ ρυθμὸς τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς κινήσεως παράγει τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν κρίσιν, ἣν ἀκριβῶς διανύει σήμερον ἡ κοινωνία πρὸ πάντων ἐν Εὐρώπῃ.

Ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει καὶ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ παρελ-

θόντος κρίνειν περί τοῦ μέλλοντος ἀντιβάνει εἰς τοὺς ἱστορικοὺς νόμους, μαρτυρεῖ αὐτὴ ἡ Ἱστορία. Οὕτω ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος ἤκμαζε καὶ ἤνθει ἡ δὲ *rex romana* μετέβαλε τὰς Ρωμαϊκὰς χώρας εἰς γῆν ρέουσάν μελὶ καὶ γάλα, θὰ ἐσφάλλετο ὅστις θὰ εἰκαζεν ἐντεῦθεν, ὅτι ἡ εὐδαιμονία αὕτη θὰ ἐξηκολούθει ἐπ' ἄπειρον· μετὰ τινὰς αἰῶνας ἐπῆλθεν ἡ ἐπιδρομὴ τῶν βαρβάρων, τὴν δὲ *rex romana* διεδέχθησαν πόλεμοι μυριάδων νεκροὶ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἡ κακοδαιμονία. Ὁμοίως θὰ ἦτο ἄτοπον, ἂν καθ' ὃν χρόνον κατηργήθη ἡ βασιλεία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ρώμῃ, ὑπέθετέ τις ἐντεῦθεν ὅτι ἐξέλιπεν αὕτη διὰ παντός, θὰ ἐπεκράτει δὲ ἐν τῷ μέλλοντι τὸ ὀλιγαρχικὸν καὶ τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα. Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας καὶ Αὐγούστος ἀνιδρύοντες ὁ μὲν πρῶτος τὴν βασιλείαν ἐν Ἑλλάδι, ὁ δὲ δεῦτερος τὴν αὐτοκρατορίαν ἐν Ρώμῃ θὰ διεψευδον τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις. Καὶ ὅστις πάλιν κατὰ τὴν μοναρχίαν τοῦ Αὐγούστου καὶ τῶν διαδόχων τοῦ ἐνόμιζεν, ὅτι τὸ κυβερνητικὸν τοῦτο σύστημα θὰ ἐξηκολούθει ἐπ' ἄπειρον θὰ διεψευδετο ὑπὸ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ἐπακολουθήσαντος φεουδαλικοῦ συστήματος. Τὸ δ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τῶν θρησκευτικῶν φαινομένων. Ὅτε ὁ Λουκρήτιος ἀνέκρουε τὸν παιᾶνα τῆς νίκης τοῦ ὕλισμου κατὰ τῆς θρησκείας

*Quare Religio, pedibus subject, vicissim
obteritur, nos exaequat victoria coelo*

ἦτοι οὕτω ἡ θρησκεία ποδοπατηθεῖσα καὶ αὐτὴ συντριβέται ἡ δὲ ἡμετέρα νίκη ἐξιδώνει ἡμᾶς πρὸς τὸν οὐρανόν, δὲν προέβλεπεν ὅτι θὰ διεψευδετο ὑπὸ τῶν πραγμάτων καὶ ὅτι μετ' ὀλίγον ὁ ἀφανὴς Ναζωραῖος διὰ τῆς νέας τοῦ θρησκείας θὰ κατέκτα τὸν κόσμον ὅλον. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν τὰ θρησκευτικὰ ρεύματα ἔχουσι κινήσεις ρυθμικὰς, γινομένας οὕτω· ὁ ὀρθὸς λόγος ἡ καὶ αἰτία ἠθικὰ ἐξασθενοῦσιν εἰς τὰς πνευματικῶς ἀνωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας τὰ θρησκευτικὰ αἰσθήματα· ἡ κίνησις αὕτη ἐπεκτείνεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις καὶ τότε γίνεται λόγος περὶ γενικῆς ἀπιστίας ἢ μᾶλλον θρησκευτικῆς κρίσεως· κατόπιν ὅμως προκαλεῖται εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις ἀντίδρασις, ἡ ὁποία ἀναζωπυρεῖ παρ' αὐταῖς τὰ θρησκευτικὰ αἰσθήματα, ἐκδηλούμενα ὑπὸ ἄλλην μορφήν. Τὰ οὕτω ἀναφλεγόμενα αἰσθήματα ἐπεκτείνονται καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, παρ' αἷς προσλαμβάνουσι ταῦτα νέαν ἰσχύιν. Οὕτω κατὰ τὸν μεσαῖωνα ἐν τῇ Δύσει ἡ ἀπιστία τῶν ἀνωτέρων τάξεων κατεπνίγη ὑπὸ τῆς μεγάλης θρησκευτικῆς ἀντιδράσεως τοῦ προτεσταντισμοῦ. Καὶ πάλιν κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα ὁ χριστιανισμὸς ἀπολέσας πολὺ ἐδαφὸς ἰδίαν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ, ἀνέκτησεν αὐτὸ πάλιν, ἀναζω-

πυρηθέντων τῶν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων, ἡ δὲ Ἀγγλία εἶναι καὶ σήμερον ἔτι ἡ θρησκευτικωτάτη τῶν χωρῶν.

Πάντα ταῦτα πείθουσιν, ὅτι καὶ ἡ παρούσα θρησκευτικὴ κρίσις, δι' ἣν κατοδύρονται καὶ ἀπελπίζουν οἱ νέοι Ἰερεμίαι, καὶ ἀγάλλονται οἱ Λουκρήτιοι, θὰ παρέλθῃ, τὰ δὲ θρησκευτικὰ αἰσθήματα θὰ ἀναζωπυρηθῶσιν ἐκδηλούμενα ὑπ' ὅσον μορφὴν ἐπιφυλάττει αὐτοῖς ἡ Ἱστορία.

πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·
καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
τῶν δ' ἀδοκίμων πόρον νῦρε θεός.

X Φ.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΒΑΗΡΑΜΙΩ

Τῇ κυριακῇ, 4 ἀρξαμένου, ἀρχομένων τῶν παρὰ μωαμεθανοῖς ἑορτῶν τοῦ βαηραμίου, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα Δολμά-βαξε, ὅπως εἰς τὴν Α. Α. Μ. τὸν σουλτάνον ὑποβάλλῃ, κατὰ τὰ ἀπ' αἰῶνων ἰσχύοντα, προϊστάμενος τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν τῶν μὴ μωαμεθανικῶν ἐθνοτήτων, τὰς προσήσεις αὐτῶν καὶ εὐχὰς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς. Οἱ ἐθνάρχαι προσήλθον τῷ μεγαλειοτάτῳ ἀνακτι κατόπιν τῶν σοφολγ. σεηγουλισλάμη καὶ οὐλεμάδων, ὁ δὲ παναγιώτατος πατριάρχης προσεφώνησε τῇ Α. Α. Μ. ταῦτα·

Μεγαλειότατε,

Καθῆκον ἡμῶν ἐκ τῶν μάλα σεβαστῶν θεωρούμεν, παριστάμενοι σήμερον ἐνώπιον τῆς ὑμετέρας αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, ἐν ὀνόματι τῶν ἐθνῶν, ἐφ' ὃν πνευματικῶς προϊστάμεθα, ὅπως ὑποβάλλωμεν εἰλικρινῆ συγχαρητήρια τῇ ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι καταξιωθείσῃ πανηγυρίσαι σήμερον, θεῖα συνάρσει, τὴν μεγάλαν ἑορτὴν τοῦ βαηραμίου.

Ὅθεν, ἐπὶ τῇ εὐσήμερᾳ ταύτῃ εὐκαιρίᾳ, εὐλαδῶς εὐχὰς καὶ δεήσεις ἀναπέμπομεν πρὸς τὸν Ὑψιστον Θεόν, ἵνα διατηρῇ τὴν ὑμετέραν αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα τὸν συνταγματικὸν ἡμῶν αὐτοκράτορα καὶ βασιλέα ὑγιᾶ καὶ μακροημερεύοντα ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου τῶν μεγάλων Αὐτοῦ προγόνων, ἐπ' ἀγαθῶ τῶν πιστῶν Αὐτοῦ ὑπηκόων.

Ζήτω ὁ γαληνότατος αὐτοκράτωρ ἡμῶν

Μεχμέτ Ρεσάτ ὁ Ε'.

Ἡ Α. Α. Μ. γυμναρίστησε πᾶσι τοῖς ἐθνάρχαϊς καὶ ἐδήλωσεν ὅτι διακαῇ τρέφει πόθον ὑπὲρ εὐημερίας τῶν ὑπηκόων. Τῇ Α. Θ. Π. συνώδευον κατὰ τὴν εἰς τὰ ἀνάκτορα μετὰβασιν ὁ Μ. λογοθέτης καὶ γερουσιαστής

κ. Στ. Ἀριστάρχης καὶ ὁ καπουκεχαγιάς τῶν Πατριαρχείων κ. Ἀντ. Οἰκιάδης, ὃς συνώδευσε τῇ Α. Θ. Π. καὶ κατὰ τὰς ἐπισκέψεις πρὸς τὸν Μ. βεζύρην, τοὺς σεηχουλιάμας τὸν νῦν καὶ τὸν πρῶτον, τοὺς προέδρους τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, τοὺς ὑπουργοὺς στρατιωτικῶν καὶ θρησκευτικῶν.

Ἐκ μέρους τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ πανουργ. Μ. πρωτοσύγκελλος ἐπεσκέψατο τοὺς λοιποὺς τῶν μεγιστάνων καὶ τινὰς τμηματάρχας ὑπουργικοὺς, καθὼς καὶ τὸν ἐξοχ. πρεσβευτὴν τῆς Περσίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΠΙ Τῇ ΟΝΟΜΑΤΙΚῇ ΕΟΡΤῇ τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ, ἐπεσκέψαντο αὐτὸν ἀντιπρόσωποι τῶν ἀρμενικῶν πατριαρχείων καὶ τοῦ σοφολογ. ἀρχιεραδίνου—τηλεγραφικῶς δὲ συνεχάρησαν, ἐκτὸς τῶν μακαριωτάτων πατριαρχῶν, ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἀθηνῶν, ὁ μακαριώτατος (πρῶτον) πατριάρχης τῶν ἀνατολικῶν ἀρμενίων κ. Ὁρμανιάν, ἐκ τῶν πανιερ. ἀρχιερέων τῶν λοιπῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν οἱ μητροπολίται Βρυτυτοῦ (τῆς Ἀντιοχείας), Ναζαρέτ, οἱ ἀρχιεπίσκοποι Σιναίου, Φιλαδελφείας καὶ Λύδδης (τῆς τῶν Ἱεροσολύμων), ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀργολίδος καὶ οἱ ἐπίσκοποι Δημητριάδος καὶ Λευκάδος (τῆς Ἐκκλησίας τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος)—οἱ πανοσ. σκευοφύλαξ καὶ παρασκευοφύλαξ τοῦ παναγίου Ταφου, οἱ ὁσιώτατοι ἡγούμενοι καὶ ἐπίτροποι τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει βασιλικῶν καὶ πατριαρχικῶν ἱερῶν μονῶν, οἱ πανοσιολ. προϊστάμενοι τῶν ἑλλήν. κοινοτήτων Λονδίνου, Μόσχας, Ὁδησσοῦ, Κισνοβίου, Βραΐλας καὶ Βρασσοβοῦ—οἱ ἐρίτιμοι τραπεζίται κκ. Εὐστ. Εὐγενίδης, Γ. Ζερβουδάκης (Ἀλεξανδρείας), Αμβρόσιος καὶ Νικόλαος Μαυρογορδάτοι, Ζαρίφαι, Κουρτζῆς, Ἡλιάσκοι, Βλαστάρεις, ὁ ἐκ τῶν ἐπιφανῶν ἱσραηλιτῶν κ. Φερνανδὲξ κλπ. Πρὸς τὰ τηλεγραφήματα, ὧν τινὰ ἐκδίδομεν κατωτέρω, καὶ πρὸς τὰς ἐπιστολάς ἐγένοντο αἱ δέουσαι ἀπαντήσεις.

Νέοι μητροπολίται.—Τῇ κυριακῇ ἀνεχώρησεν εἰς Σμύρνην ἵνα μεταβῇ ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Καστορίας κ. Ἰωακείμ, τῇ δὲ δευτέρᾳ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ἰκονίου κ. Προκόπιος. Ἀμφοτέρους προέπεμψεν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ ἱερολογ. δευτερεύων, τὸν δὲ δεύτερον καὶ πλῆθος ἐπίλεκτον ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ.

Ἅγιον Ὅρος.—ὑπὸ τοῦ πανοσ. ἡγουμένου τῆς ἱερᾶς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ἐγγράφως ὑπεδλήθη τῇ Α. Θ. Π. ἡ εὐγνωμοσύνη αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ ἐπιστηθίου σταυροῦ τῷ

ἐκ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ρωσικοῦ κοινοβίου τούτου ὁσιωτάτῳ ἱερομονάχῳ κ. Γρηγορίῳ.

Κανονικὴ ἄδεια.—Ἐπέστρεψεν ἀπὸ τῶν ἐν Κάρλσβαδ λουτρῶν, παραμείνας ἐπὶ μικρὸν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Χίῳ, ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Ἰωακείμ.

Προσέλθεις ὑπὸ χολέρας ἀπεβίωσαν ἐν τῷ ἔθν. νοσοκομείῳ, τῇ τετάρτῃ, ὁ πνευματικὸς τῆς ἡ. Ἐκκλησίας Ἡσαΐας Βασιλειάδης, Ἐξ Ἀδριανουπόλεως καταγόμενος, ὑπηρέτησεν ἐπὶ τινὰ χρόνον τῇ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μονῇ Λαύρας, ἐχρημάτισε δ' ἐπὶ πολὺ προϊστάμενος κοινοτήτων ὑποκειμένων τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Δέρκων.

Ἐκκλησία Ἀντιοχείας

Κανονικὴ ἄδεια.—Ἀπῆλθε μετὰ τὰ μέσα λήγοντος αὐγούστου εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς προσκύνησιν τῶν Ἀγίων Τόπων ὁ πανιερ. μητροπολίτης Σελευκείας κ. Γερμανός.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων

Ἐπάνοδος.—Ἐπανῆλθε πρὸ τινῶν ἡμερῶν εἰς Ἱεροσολήμ. ὁ χάριν τῆς υγείας αὐτοῦ ἐπιχειρήσας περιοδεῖα εἰς Ἑσπερίαν πανιερ. ἀρχιεπίσκοπος Σεβαστείας κ. Γλυκερίας—ἐπανῆλθεν ἐπίσης πρὸ μηνὸς ὁ γέρον δραγομάνος τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου πανοσ. ἀρχιμ. κ. Εὐδωρος.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, 9 Σεπτεμβρίου, ὥρα 3, 40' μετὰ μεσημβρίαν.

Ἐν υγείᾳ πανόλβῳ περιέποι Κύριος ὑμετέραν Παναγιότητα ἐπὶ μήκιστον, ἐπιστέφων ἐπιτυχία πλήρει ἀγῶνας Αὐτῆς ἱερούς.

Πατριάρχης ΦΩΤΙΟΣ

ΔΑΜΑΣΚΟΣ, 8 Σεπτεμβρίου, 2. μ. μ.

Ἐγκαρδίως συγχαίροντες ὑμετέρᾳ γερασμιωτάτῃ Παναγιότητι, ἐπέτειον Προπατόρων ἑορταζούσῃ, εὐχόμεθα Αὐτῇ ἔτη πλείστα πανόλβια.

Ἀντιοχείας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΙΕΡΟΣΑΛΗΜ, 9, ὥρα 8 πρὸ μεσημβρίας.

Συγχαίρομεν ἐγκαρδίως ὑμετέρᾳ γερασμιωτάτῃ Παναγιότητι, δεόμενοι Κυρίου μηκύνειν Αὐτῆς τὰς ἡμέρας ἐν ἀκμῇ δυνάμει καὶ διαψιλείᾳ οὐρανίων δωρεῶν, ἐπ' ἀγαθῇ Ἐκκλησίας καὶ Γένους.

Πατριάρχης ΔΑΜΙΑΝΟΣ

ΝΕΟΧΩΡΙΟΝ, 9, ὥρα 10, 30 π. μ.

Συγχαίροντες ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ἐπὶ ὀνοματικῇ ἐορτῇ Τῆς, εὐχόμεθα υγείαν (καὶ) εὐκλεῶς κοσμεῖν τὸν πατριαρχικὸν θρόνον.

Πατριάρχης ΣΠΥΡΙΔΩΝ

(πρῶτον Ἀντιοχείας)

ΑΘΗΝΑΙ, 9, ὥρα 10, 30' π. μ.

Συγχαίροντες ἑορτῇ ἐνδόξου ὀνόματος ὑμετέρας θειο-
τάτης Παναγιότητος, αἰτούμεθα παρὰ Κυρίου ὑγείαν καὶ
μακροημέρευσιν.

Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

ΓΑΛΑΤΑ, 9, ὥρα 2, 30' μ. μ.

(γαλλιστί)

Ἐγκαρδίους προσρήσεις συγχαρητικὰς ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ
ἑορτῇ.

ΜΑΛΑΧΙΑΣ πρῶτον πατριάρχου
(ἀνατολικῶν ἀρμενίων)

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ, 8, ὥρα 7 μ. μ.

Κοινότης Ἁγίου Ὄρους, ὑποβάλλουσα βαθύτατα σέβη,
ἐκφράζει συγχαρητηρίου εὐχὰς ἐπὶ ὀνοματικῇ ἑορτῇ ὑμετέ-
ρας Παναγιότητος, εὐχομένη ὑπὲρ μακροβιότητος Αὐτῆς,
εἰς δόξαν Ἐκκλησίας καὶ ἔθνους.

ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΒΑΘΥΡΡΥΑΞ, 6, ὥρα 2 μ. μ.

(γαλλιστί)

Παρακαλῶ ὑμέτεράν Παναγιότητα δέξασθαι τὰς εὐλα-
βεῖς συγχαρητικὰς μου προσρήσεις ἐπὶ ὀνοματικῇ ἑορτῇ.

ΣΒΕΤΣΙΝ

(ἐπιτετραμμένος τῆς Ρωσίας).

ΑΘΗΝΑΙ, 9, ὥρα 3, μ. μ.

Παρακαλῶ ὑμέτεράν θειοτάτην Παναγιότητα (νὰ) δεχ-
θῇ ἐπὶ ἐπετείᾳ ὀνομαστικῆς Αὐτῆς ἑορτῆς ἐγκαρδίους μετ'
εὐλαβείας συγχαρητηρίου εὐχὰς ἡμῶν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

(ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος)

ΑΘΗΝΑΙ, 9, ὥρα 10 π. μ.

Δέχθητε εὐλαβῇ συγχαρητήρια πιστοῦ πνευματικοῦ τέ-
κνου ἐπὶ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ.

Ζαλοκώστας

(πρῶτον πρεσβυτέρης Ἑλλάδος ἐν Σόφια)

ΛΟΥΖΕΡΝΑ, 9, ὥρα 1 μ. μ.

(ἐλλγιστί)

Θερμῶς ἐπικαλοῦμαι Θεόθεν ἀρωγὴν καὶ πλουσιωτάτην
ἀμοιβὴν διὰ τὴν σωτηρίαν δράσιν τῆς ὑμετέρας θειοτάτης
Παναγιότητος.

Λουΐζα Ρενκού

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ, 9, ὥρα 4 μ. μ.

Βαθυσεβάστως καὶ μεθ' υἱικῆς ἀγάπης, ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ
ὑμ. θειοτάτης Παναγιότητος, εὐχομαι ὑγείαν τε καὶ μακρο-
μερότητα ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου οἰκουμενικοῦ ἀποστολικοῦ πα-
τριαρχικοῦ θρόνου, ἵνα κλείζητε αὐτὸν καὶ ἐφεξῆς, ἐπ' ἀγαθῷ
Ὁρθοδοξίας.

Δραγομήτορ Δημητριάδης

(καθηγητὴς καὶ γεροισιαστὴς)

ΔΥΟ ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΑ

(συνέχεια ἀπὸ 36 τεύχους)

Οἷα λοιπὸν ἀντίληψις τῆς ιεροτήτος τῶν ιεροτε-
λεστικῶν βιβλίων καὶ οἷα παρομοιώσις ἀνάπνους καὶ
κακόπλαστος Ἀχιλλέων ἐπουρανίων καὶ καταχθονίων
!!! Ἀσύγγνωστα πάντα ἐὰν ἀπορρέωσιν ἐκ τῆς γραφί-
δος τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου καὶ μέγα κλέος ἐπ' ἀρετῇ καὶ
παιδείᾳ, τῇ θεῇ καὶ τῇ θύραθεν, ἀραμένου Σουγδου-
ρῇ. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἄλλαι διαφημῆσεις ἐκεῖναι τῆς περὶ
τὴν ἔκδοσιν «ἐπιμελείας» καὶ τῆς διορθώσεως ἀποδει-
κνύονται αὐτόχρομα ἀγυρτικαί.

Τῆς τοιαύτης ἀγυρτείας τὸ πρῶτον κρούσμα φαί-
νεται μοι παρεχόμενος ἡ ἐκδόσις τοῦ Πεντηκοσταρίου,
τρίτης ἰσως ἐκδόσεως, τοῦ 1575, παρὰ τῷ Legrand
οὐ σημειουμένης ἐν τῇ Bibliographie Hellenique. Ἐκ-
δόσις Ἰάκωβος ὁ Λεογκίνος, ἐπιμελητὴς καὶ διορθω-
τῆς Συμεὼν μοναχὸς ὁ Βεριβέλος ὁ ἐκ Κύπρου· κατ'
αὐτοὺς τὸ βιβλίον περιέχει πλεῖστα τροπάρια, ιδιό-
μελα, κανόνας τε καὶ συναξάρια, ἃ συλλεχθέντα νῦν
ἐκ πολλῶν καὶ καλῶν βιβλίων, οὐκ ἦσαν ἐν τοῖς ἄλ-
λοις τοῖς προτυπωθεῖσι παρὰ τῶν ἄλλων Πεντηκοστα-
ρίοις. Ἐκδόσις τις τοῦ Εὐχολογίου, γενομένη ἐν Βε-
νετίᾳ, παρὰ Βεργῇ, τῷ ἔτει 1578, ἐπιμελείᾳ Νικηφόρου
ιερομοναχοῦ τοῦ ἐκ Τρίκκης καὶ «ἐπιτρόπου τοῦ οἰ-
κουμενικοῦ πατριάρχου Ἱερειμίου», ἀναγράφει τὸ πομ-
πῶδες «ἐπιδιορθώσει ἀναγκαῖο ἀτὴ ἐν τε ταῖς ἱεραῖς
λειτουργίαις καὶ ἐν ἄλλοις». Ἡ ἔκδοσις τοῦ Εὐχολο-
γίου ἡ γενομένη τῷ 1585 ἐν Βενετίᾳ, τύποις Ἀνδρέου
Κουνάδου τοῦ ἐκ Πατρῶν, καυχᾶται ὅτι μετὰ πλεί-
στης ἐπιμελείας ἀνεθεωρήθη. Τῆς σπανίας ταύτης
ἐκδόσεως, οὐ παρὰ Legrand ἐν Bibliographie Helle-
nique ἀναφερομένης, εὖρον ἀντίτυπον ἐν τῇ βιβλιο-
θήκῃ τῆς ἱερᾶς τοῦ Βατοπαίδιου μονῆς.

Τρεῖς εὐρίσκω λοιπὸν ἐκδόσεις ἐκκλησιαστικῶν
βιβλίων ἀγυρτικῶς ἐαυτὰς ἀναγγελλούσας ὡς τῶν προ-
γενεστέρων βελτίονας, καὶ τοῦτο ἀπὸ τῶν μέσων μόνον
μέχρι τοῦ τέλους τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος· «εὐρί-
σκων» δὲ λέγω στηριζόμενος εἰς ὅσα μέχρι σήμερον
εἶδον βιβλία. Κατὰ τὴν ΙΖ' εὐρίσκομεν ἀναγγελλομέ-
νην τὴν νέαν ἔκδοσιν τοῦ Ἀνθολογίου τῷ 1617 ὡς
πληρεστέραν διήθεν τῶν προγενεστέρων ἐκδόσεων· ἀνα-
καθαρθεῖσαν δὲ ἐπιγραφομένην, τῷ 1622, τὴν ἐν Βε-
νετίᾳ παρὰ Πινέλλῳ ἔκδοσιν τοῦ Εὐχολογίου. Οὐδὲ
πολὺ φορτικὴν ἀλήθειαν ἐκφέρω λέγων ὅτι, ἡ μόνη
ἐν ἐλληνικῷ τυπογραφείῳ ἔκδοσις ἐκκλησιαστικοῦ βι-
βλίου, ἡ μὴ ἀναφέρουσα βελτιώσεις, ἐπιδιορθώσεις
καὶ προσθήκας, ἀλλ' ἀνεκτὴ οὔσα καὶ πιθανῶς τῶν προ-
γενεστέρων τιμιωτέρα, ἔστιν ἡ συμπληρωθεῖσα κατὰ
τὸν ἰανουάριον μῆνα τοῦ 1697, ἐν τῇ «ἐλληνικῇ τυ-
πογραφίᾳ τοῦ Συναγώδου» ἐν Βουκουρεστίῳ, ἔκδοσις

τοῦ Ἀνθολογίου, γενομένη δαπάνη μὲν τοῦ πρώην ἡγουμένου τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Λαύρας Γαλακτίωνος Βιδάλη τοῦ ἐκ Τήνου, διορθώσῃ δὲ Παναγιώτου Σινωπέως. Περιεῖχε τὸ τότε Ἀνθολόγιον τὴν Ὀκτώηχον, τὸ Παλτήριο, τὸ Ὁρολόγιον, τὸ Τριώδιον, τὸ Πεντηκοστάριον καὶ τὴν λοιπὴν ἀκολουθίαν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.

Εὐσυνειδήτως ἡδύνατο ἵνα καυχῇ διὰ τὴν διορθωμένην ἐκδοσὶν τῶν Εὐχολογίων πρώτου καὶ δευτέρου μέρους, ἐκτυπωθέντων ἐν Βενετίᾳ τῷ 1728 καὶ 29, παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων, Ἀλέξανδρος ὁ Καγκελλάριος Ἀγυρτικῶς ἔγραψεν ὁ Βόρτολις περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης συγχρόνως σχεδὸν ἐκδόσεως τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, καὶ ταύτης ἐν Βενετίᾳ, ὁμοίως δὲ Νικόλαος Σάρος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων, ἐκδοὺς ἐν Βενετίᾳ τῷ 1737 τὸ αὐτὸ βιβλίον, δῆθεν κατὰ τὴν διορθώσιν Ἀλεξάνδρου τοῦ Καγκελλαρίου. Γράψας ἐν «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» τόμῳ ΚΘ' (σελ. 404, 413) καὶ τόμῳ Λ' (13, 39, 42) περὶ τῶν διορθώτων καὶ διορθωμένων ἐκδόσεων τοῦ Εὐχολογίου, κυρίως δὲ περὶ τῆς φροντίδος τῆς Μ. Ἐκκλησίας πρὸς διορθώσιν τοῦ βιβλίου τούτου, ἀδυνατῶ ἵνα παρατείνω παρόμοιον λόγον ἐνταῦθα.

Εἰς τὸ Μέγα Ὁρολόγιον ἐγίνοντο πάντοτε προσθήκαι τινες καὶ δῆθεν βελτιώσεις, ἀλλὰ μόνον ἐν τοῖς πασχάλιοις, ἀφοῦ πᾶσα ἐκδοσις παρέτεινε κατὰ πέντε-δέκα ἔτη τὰ ἀπαραίτητα τοῖς Ὁρολοίοις καὶ ταῖς Ἱεραῖς Συνόψεσι πασχάλια ταῦτα. Αἱ Ἐκλογαὶ, βιβλίον περιέχον τὸν ἀκάθιστον ὕμνον καὶ ἄλλας τινὰς ἀκολουθίας καὶ εὐχὰς ἀναγκαίας καὶ ἐπιθυμητὰς παντὶ χριστιανῷ, μετὰ καὶ τῶν ἐξηγήσεων αὐτῶν εἰς ἀπλὴν ρωμαϊκὴν φράσιν τύποις ἐκδοθεῖσαι καὶ αὐταὶ παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ, τῷ 1730, ἐν Βενετίᾳ, καυχῶνται ὅτι ἐξεκαθάρθησαν «ἐκ πολλῶν τῶν παρὰ τοῖς πρωτοτύποις σφαλμάτων μεθ' ὧν οἷον τε ἐπιμελείας». Εἶδομεν ὅμως πολλοὺς ἐκδότας καὶ διορθωτὰς ἐπὶ τούτῳ καυχωμένους, ὥστε ἵνα δικαιωθῶμεν μὴ πιστεύοντες εἰς τὰς διαβεβαιώσεις καὶ Γλυκύδων καὶ Σάρων καὶ λοιπῶν ἐκδοτῶν, ἀφοῦ μάλιστα βλέπομεν τινὰς, ἐν γνῶσει τῆς ἀγυρτικῆς ἐπαγγελίας, ἐπιγράφοντας «πρώτην» τὴν ἐκδοσιν, ἧς ἐπιμελοῦνται βλέπε Βρετὸν (Ἀνδρέαν Παπαδόπουλον) ἀναφέροντα ἐν «Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ» (μέρους Α' ἀριθ. 291) ὅτι τῷ 1811, μετατυπώσας ἐν Βενετίᾳ Πάνος Θεοδοσίου ὁ ἐξ Ἰωαννίνων τὸ γνωστὸν Εἰρημολόγιον, ἐπέγραψε τὴν μετατύπωσιν ταύτην πρώτην «ἵσως διότι δὲν ἐτύπωσεν ὅλα τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῇ παρούσῃ» εἴτ' οὖν τῇ ἐκδόσει τοῦ 1780. Τὸ δὲ περιεργότερον, ὅτι ὁ αὐτὸς ἐκδότης, ἐκτυπῶν τὸ αὐτὸ βιβλίον, ἐψεύδετο, ἀπατῶν ἀσυγγνώστως ἀναγνώστας καὶ βιβλιομπόρους· ὁ Σάρος, ἐπὶ παραδείγματι, ἐξέδωκε τῷ 1749 τὸ Εὐχολόγιον, δώδεκα ἔτη μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην ἐκδοσὶν τοῦ ἐκκλη-

σιαστικοῦ τούτου βιβλίου· καὶ ἐν τούτοις ἐπιγράφει «νῦν πρῶτον σὺν Θεῷ ἀγίῳ οὕτω τυπωθὲν», ἐπικαλούμενος οὕτω λαθραίως τὴν τοῦ Θεοῦ συνεργίαν εἰς ἀγυρτικὸν ἐπιτήδευμα.

Εἶδος τι Ἀνθολογίου, ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Θεοδοσίου, Ἕλληνας ἐν Βενετίᾳ τυπογράφου καὶ τούτου ἐξ Ἰωαννίνων τὴν καταγωγὴν ἔλκοντος, ἀποδεικνύει ὅπερ εἵπομεν, ὅτι φωνασκίαι ἀγυρτικαί, πρὸς διάδοσιν τοῦ ἐμπορεύματος, ἦσαν αἱ ἐπαγγελίαι πασαὶ καὶ ὑποσχέσεις περὶ πρώτων ἐκδόσεων καὶ διορθώσεων καὶ ἐπιμελειῶν καὶ τῶν παραπλησιῶν. Τῷ 1755 ἐξεδόθη «Βίβλος ἐνιαύσιος τὴν ἅπασαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν ἀνελλιπῶς περιέχουσα, προσφωνηθεῖσα μὲν τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Πάνῳ Μαρούτζῃ τοῦ ποτὲ Ἀναστασίου εὐπατρίδῃ Ἰωαννίνων. Τανῦν δὲ πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα καὶ μετ' ἐπιμελείας διορθωθεῖσα παρὰ κυρίου Ἀλεξάνδρου Καγκελλαρίου. Ἐνετίησι. Κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος 1755». Τὸ σπουδαιότερον ἐν τῷ προλόγῳ λεγόμενόν ἐστίν ὅτι, ὁ πατὴρ τοῦ Δημητρίου Θεοδοσίου καὶ ὁ τοῦ Πάνου Μαρούτζῃ πατὴρ ἦσαν συγγενεῖς· ἀγγέλλεται δ' ἐν ἑκτῇ σελίδι τοῦ προλόγου ὅτι τὸ βιβλίον ἔχει καὶ δεύτερον τόμον περιέχοντα τὸ Τριώδιον καὶ τὸ Πεντηκοστάριον ἢ ὅλη «Βίβλος ἐνιαύσιος» περιέχει διστήλους σελίδας 826 εἰς φύλλον· ἐν 792 σελίδι, ὁποῦθεν ἀρχεται, πειρατεινομένη μέχρι τῆς 792, ἡ ἀκολουθία τῆς ὁσίας Παρασκευῆς τῆς νέας, προτάττονται τὰ ἑξῆς, ἐν ἐν ἑπτὰ γραμμαῖς: «Δεῖ εἰδέναι ὅτι, αἰτήσῃ τῶν ἐν Μολδοβλαχίᾳ εὐλαβῶν | χριστιανῶν, ἐτυπώσαμεν κατὰ τὸ τέλος τῶν Ἀωνύμων | Κανόνων τὴν ἅπασαν Ἀκολουθίαν τῆς Ὀσίας Μητρὸς | ἡμῶν Παρασκευῆς τῆς Νέας, ἧς τὸ πάντιμον Λείψανον | ἔχει ἡ Μολδοβία, λαμπρῶς κατ' ἔτος οὐ μόνον αὕτη καὶ | ἡ ὁμορφὴ ταύτη Οὐγκροβλαχία, ἀλλὰ καὶ ἅπανα ἡ τῶν | Βουλγάρων γῆ πανηγυρίζουσα».

Τῆς ἐνιαυσίου (!!) βίβλου ταύτης ὁ βιβλιομπορικὸς ἀνταγωνισμὸς παρήγαγε, μετὰ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς τοῦ Δημητρίου Θεοδοσίου γνωστῆς ἡμῖν ἐκδόσεως καὶ ἐννέα ἔτη μετὰ τὴν ἐκδοσὶν τοῦ ἐκ Κύπρου ἀγιοταφίτου ἱερομονάχου Γεδεῶν (ἦν οὕτω εἶδον) νέαν ἐκδοσιν παρὰ τῷ τυπογράφῳ Νικολάῳ Γλυκεῖ, δῆθεν «αὐξηθεῖσαν εἰς πάντα τὰ ἑλλήνη ἐκ τῶν Μηναιῶν, Τριωδίου τε καὶ Πεντηκοσταρίου». Ἡ ἐκδοσις ἐγένετο διὰ προτροπῆς καὶ σπουδῆς τοῦ ἱερομονάχου Ματθαίου τοῦ ἐκ ἱερῆς, πρωτοσυγκέλλου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Ραϊθούς. Μνείας δὲ νῦν γενομένης τοῦ Ματθαίου, περὶ οὗ Κωνστάντιος ὁ πατριάρχης (Ἐλασσ. Συγγραφῶν 161 σελ.) λέγει ὅτι διέπρεψεν ἐν τῷ κηρύγματι τοῦ θείου λόγου, διέδραμε πολλὰς ἐν Εὐρώπῃ χώρας ἀπὸ τοῦ 1776—1777 «καὶ πολλοὺς τῶν ἐκεῖσε παροικούντων ὀρθοδόξων γραικῶν, τῷ ὁσιοπρεπεῖ σεβασμίῳ αὐτοῦ παραστήματι καὶ πειθοῖ καὶ

χάρτι τῶν λόγων καὶ διδασκαλιῶν, ἐστήριξεν, ὡδήγησε καὶ ψυχικοῦ θανάτου ἐρύσατο», σημειοῦμεν ὅτι τῷ 1777 διέμενεν ἐν Βενετία, διότι κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος ἐπεστάτησε τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γενομένης δευτέρας ἐκδόσεως τῆς Ὁδηγοῦ τοῦ ἐν ἀγίοις Ἀναστασίου τοῦ σιναΐτου. Προσεπισημειωθῆτω δὲ καὶ τοῦτο ὅτι, στίχοι τινὲς ἀνδεῖς, ἀλλὰ, κατὰ πολλὴν δυστυχίαν, ἐπιγραφὴν φέροντες «Στίχοι τινὸς ἐναρέτου ἀνδρὸς λίαν θαυμάσιοι, καὶ ψυχωφελεῖς πρὸς τὴν ἀμώμητον Θεοτόκον, καθ' ἐκάστην ἐπιφωνοῦμενοι ἐν κατανύξει» καὶ ἐπιταχθέντες τῇ 592 σελίδι ἐκδόσεώς τινος Ὁρολογίου τοῦ μεγάλου, γενομένης ἐν Βενετία τῷ 1777, «ἐτυπώθησαν νῦν πρῶτον προτροπῇ καὶ σπουδῇ τοῦ Πανοσιωτάτου, καὶ Λογιωτάτου, ἀγίου πρωτοσυγκέλλου κυρίου Ματθαίου τοῦ Κρητός»· αὐτοῦ δῆλον οὖν τοῦ σιναΐτου.

Ὁ λόγος ἐξετάθη μακρότερον ἴσως τοῦ προσδοκώμενου παρ' ὑπερπληθύνσας τὰ συνήθη παρ' ἡμῖν ὄρια κριτικῆς ἐπὶ βιβλίων· ἀλλὰ καταντᾷ διατριβῇ—οἷα καὶ ἐστὶ—περὶ διορθώσεως ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, πότε καὶ παρὰ τίνων ἄρα ἐγένετο τῆς αὐτῆς, ἐν τίσιν ἢ τίνι τῶν βιβλίων τούτων, καὶ τίς ἢ ταύτης ἀξία. Ἐνθεν τοι, πρέπει 'να εἰπώμεν ὅτι, διορθώσεως τῶν λειτουργικῶν λεγομένων βιβλίων ἐπελήφθη Κωνσταντῖος ὁ πατριάρχης ὁ ἀπὸ Σιναίου, δοὺς ἄδειαν εἰς τὸν Βαρθολομαῖον Κουτλουμουσιανὸν τὸν ἐξ Ἰμβρου 'να διορθώσῃ τὸ Μέγα Ὁρολόγιον, ἐξ οὗ ἀφῆρσεν ἰδέας καὶ φράσεις οὐ χρηστούθεις, ὥς ἐνεσφῆνυσεν ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ παραπαίουσα χεὶρ φανατικοῦ καλογήρου, ἀπαισμονήσαντος ὁλοσχερῶς τὸν κόσμον καὶ μὴ λαβόντος ὑπ' ὄψιν ὅτι, καὶ παρθένοι καὶ νεανῖαι καὶ παῖδες ὑπάρχουσι γινώσκοντες ἀνάγνωσιν καὶ περιεργίαν ἔχοντες ἅμα 'να ζητήσωσι τὴν ἐρμηνείαν πολλῶν λέξεων, ὥς ἴσως ἀγνοοῦσι καὶ τῶν γεροντοτέρων οἱ περὶ τὰς κοσμικὰς ἀφροσύνας ἐμπειρότεροι. Εἰς τὸ Ὁρολόγιον ὅμως ἔμειναν ἐτι καὶ γραμματικαὶ καὶ δογματικαὶ τινες ἀμάθειαι καὶ ἀσυναρτησίαι, ταύτας δ' ἀφῆρσα ἐκ τῆς ἐκδόσεως, ἣν ἐγὼ τῷ 1899 παρεσκεύασα, προτάξας ἀρκετὰ μακρὸν πρόλογον περὶ τῶν προγενεστέρων ἐκδόσεων τοῦ Ὁρολογίου. Τοῦτον δὲ δυστυχῶς ἐξωθέλισεν ὁ τότε πρωτοσύγκελλος τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἀπολεσθειῶν, ἀτυχῶς, καὶ τῶν χειρογράφων μου σελίδων καὶ τῶν τυπογραφικῶν δοκιμίων. Τοῦ Ὁρολογίου νέαν ἐκδοσιν, μεταξὺ τῆς διορθώσεως τοῦ Κουτλουμουσιανοῦ καὶ τῆς ἐμῆς, ἀνέλαβεν ὁ μακαρίτης Γεώργιος Σεϊτανίδης ὁ βιβλιοπώλης· καὶ αὕτη διορθώθη δὴθεν ὑπὸ τῆς τότε (1867) Κεντρικῆς Πατριαρχικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπείας. Ἀλλ' ἀπλῆ τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἀντιβολὴ πρὸς τὴν ὑπ' ἐμοῦ διορθωθείσαν δεικνύει πῶς ἐγίνοντο παρ' ἡμῖν αἱ διορθώσεις τῶν βιβλίων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας.

(συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ἐπὶ τῶν ἀνευρεθέντων ἐσχάτως ἐρειπίων

βυζαντινοῦ ναοῦ ἐν Κων'πόλει.

Περιγράφας ἐν ἄλλῃ διατριβῇ μου (1) τὰ ἐρείπια βυζαντινοῦ κτιρίου, ὅπερ ὤρισα ὡς ναὸν, ἀνευρεθέντα ἐσχάτως ἐξ ἀνασκαφῶν πλησίον τοῦ μικροῦ τεμένους Ἐτγμεζ καὶ τοῦ τεκέ Ἐτγμεζ (2) ἐπὶ τῆς νοτίου πλευρᾶς τῆς ἀπὸ Βλάχας εἰς Ψαμαθία λεωφόρου, εὐκαιρον νομίζω νὰ ἀναφέρω ἐνταῦθα καὶ ἄλλα τινὰ λείψανα ναοῦ, μνημεῖα τῆς βυζαντινῆς τέχνης, ἅτινα παρετήρησα πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους διερχόμενος τὸ μέρος τοῦτο καὶ ἔλαβον ἔκτοτε σημειώσιν αὐτῶν. Εἰπὶ δὲ ταῦτα· κίων ἐκ λευκοῦ λίου μαρμάρου ἐστηλωμένος ἐν τινὶ γωνίᾳ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς εἰρημένης λεωφόρου καὶ ὀλίγῳ περαιτέρω ἑτέρος κίων ἐκ λευκοῦ ἐπίσης μαρμάρου καὶ κατακεκλιμένος ἐν τῇ ἀκρῇ τῆς ὁδοῦ, ὀλίγα δὲ βήματα πρὸς δυσμὰς ἀπέναντι ἀκριβῶς τοῦ τεκέ Ἐτγμεζ κίων ἐκ γρανίτου ὀρθῶς ἰστάμενος ἐν τῇ σχηματιζομένῃ γωνίᾳ τῆς λεωφόρου³. ἄλλος κίων φέρων μάλιστα καὶ ἐπιγραφὴν μεταγενεστέρων χρόνων κατέκειτο μέχρι τοῦ 1870 ἐν τῷ προαυλίῳ τοῦ μνησθέντος τεκέ⁴, ἄλλος δὲ ἢ μετὰ ταῦτα τύχη αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῇ καμπῇ τῆς αὐτοῦ περὶ τοῦ ἀντικρὺ τοῦ τεκέ ἀνευρέθησαν πρὸ τινων ἐτῶν ἐκ τυχαίας ἀνασκαφῆς τοῦ ἐδάφους μαρμαρίνου ἐπίστρωμα καὶ θραύσματα κίωνων καὶ κιονοκρῶνων· καὶ τὸ μὲν ἐπίστρωμα ἐκαλύφθη διὰ χώματος, κατὰ συμβουλήν τοῦ ἱμάμου τῆς συνοικίας, ἥτις εἶνε μωαμεθανικὴ, διαφυγὸν οὕτω τὴν βέβηλον σκαπάνην τῶν σκαφέων, τὰ δὲ θραύσματα διεσκορπίσθησαν ἀνά τὸν περὶ τὸν χώρον· τὰ τε θραύσματα μετὰ τοῦ μαρμαρίνου ἐπίστρώματος ὡς καὶ οἱ προειρημένοι κίονες κεινταὶ ἐπὶ ἐπιπέδου ἐδάφους· ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐδάφους μολὶς 50 βήματα πρὸς ἀνατολὰς κεινταὶ καὶ τὰ ἐσχάτως ἀνευρεθέντα ἐρείπια βυζαντινοῦ ναοῦ, περὶ ὧν διελάβομεν διὰ βραχέων ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς περὶ τῆς διατριβῆς⁵. Πρὸς βορρᾶν δὲ ἀρχεται ἡμέσως ὁ Ζ' λόφος ὁ καλούμενος Ξηρόλοφος, ἐφ' οὗ τὸ Ἐξωκίονιον.

Ἐν τινὶ σημείῳ τῶν κρατπέδων τοῦ λόφου ἐγείρεται σήμερον ὁ τεκέ Ἐτγμεζ. Ὁ περιβάλλον τὸ κτίριον, οὐχὶ τὸν περίβολον, ἐρμυνὸς τοῖχος εἶνε κατὰ μέγα μέρος λείψκον ἀρχαίας οἰκοδομῆς, ἰδίως ἡ μεσημβρινὴ αὐτοῦ πλευρά. Κάτωθεν τοῦ τεκέ διακρίνεται εὐρύχωρον θολοσκεπὲς ὑπόγειον,

(1) Βλ. Ἀστραπῆς (Νεολόγου) ἀριθ. 130 ἰουλίου 15, τοῦ 1911.

(2) Ὁ ἐστὶ μονὴς τῶν μὴ ἐσθιόντων κρείας.

(3) Δύο τῶν κίωνων τούτων ἀφῆρθησαν ἕνεκα τῆς πρὸ τινος γενομένης ἐκεῖ ρυμοτομίας, ἀγνωστον δὲ ποῦ μετηνέχθησαν.

(4) Πασπάτη Βυζαντινὰ Μελέται 397.

(5) Ὀλίγῳ περαιτέρω κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν ἐγείρεται καὶ τὸ μικρὸν τέμενος Ἐτγμεζ.

ὑπερκαλοῦσιν ἀγίασμα οἱ ἐν τῷ τεκέ. Τὸ ὑπόγειον διατέμνεται διὰ διαδρόμου εἰς δύο αἰθούσας, διέρχεται δὲ αὐτὸ ἀπὸ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν ὀχετὸς ὑπογλύκου ὕδατος, ἐκβαλλὼν ὑπογείως εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Προποντίδος κάτωθεν τῶν τειχῶν. Τὸ ὅλον κτίριον μετὰ τοῦ ὑπογείου, οὗ ἡ εἰσόδος εἶναι σήμερον πεφραγμένη, ὑπέρκειται κατὰ 3 μέτρα τοῦ ἐπιπέδου ἐδάφους, ὅπερ περιτρέχει ἡ λεωφόρος.

Πᾶσα δὲ αὕτη ἡ περιφέρεια ἡ περιλαμβανούσα ἐν συνόλῳ τὰ περιττὰ ὁ λόγος ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα μετὰ τῶν λειψάνων τοῦ ἀρχαίου κτιρίου ἔχει ἐμβαδὸν 20—25 χιλιάδας μέτρων περίπου. Τιθεμένου ὅτι τὰ εὐρήματα ταῦτα εἰσὶν λείψανα ναοῦ ἢ ναῶν, — εἰρήσθω ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μαρτύρια, περὶ ὧν κατωτέρω, ὅτι ἐν τῷ μέρει τούτῳ ἦν ἰδρυμένον ποτὲ ἱερὸν ἱδρυμα⁶ — ἐξετάσωμεν ἐφεξῆς τίς ἢ τίνας οἱ ναοὶ οὗτοι.

Ἡ μετὰ τινος ἐπιφυλακτικότητος ἐκφερομένη γνώμη τοῦ μακαρίτου Πασπάτη ὅτι θὰ ὑπῆρχε τὸ πάλαι ἐκεῖ που πλησίον μονὴ τῶν μὴ ἐσθιόντων κρέας δὲν ἀφίσταται τῆς ἀληθείας, ἄλλως εἰς τί ἡ νῦν δικκριτικὴ ὀνομασία τοῦ αὐτοῦ: μικροῦ τεμένους καὶ τεκέ, ὀνομασία, ἣν ἀναφέρομεν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς διατριβῆς⁷; Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν εἰρημένων ἔρχονται τὰ ἐξ ἀνασκαφῶν ἀνευρεθέντα πρὸ δύο μηνῶν ἐν τῷ μέρει τούτῳ λείψανα καὶ εἰρείπια δομικῆς⁸. ἔτι δὲ τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμῶν ἐκδρομὴν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος παρατηρηθέντα ἄλλα μνημεῖα βυζαντινῆς τέχνης⁹ ἐξαχθέντα ὡσαύτως: ἐκ τῆς ἀνορυχθείσης τάφρου, ἥς τὰς διαστάσεις ἀναφέρω ἐν τῇ προηγουμένῃ διατριβῇ.

Εἰσὶ δὲ ταῦτα: τετράπλευρον κιονόκρανον μετὰ γλυφῶν (μῆκος: ἐκάστης πλευρᾶς μ. 0,37): μαρμαρίνον ὀγκῶδες τετράγωνον ἐγγεγλυμμένον (μῆκος ἐκάστης πλευρᾶς μ. 0,50): 4 καὶ 5 τεμάχια κιόνων ἐκ λευκοῦ μαρμάρου (μῆκος ἐκάστου πῶν 2 μεγαλειτέρων 2 μέτρα περίπου): ἄλλα μικρὰ τεμάχια καὶ θραύσματα μετὰ γλυφῶν, πάντα ἐκ λευκοῦ μαρμάρου. λείψανον ἐρυμνοῦ τοίχου, οὗ ἡ βᾶσις φθάνει εἰς βάθος μ. 5,50. Ὁ τοίχος δεδομέναι ἐξ ἀμμοκονίας καὶ τετραγώνων μεγάλων πλίνθων, ἔχει δὲ πᾶχος μ. 1,40 πρὸς τὰ ἄνω καὶ μ. 2 κατὰ τὴν βάσιν ἀποτελουμένην ἐκ λαξευτῶν λίθων. τ' ἀνευρεθέντα λείψανα αὐτοῦ ὑφίστανται μ. 2,50 ὑπεράνω τῆς βάσεως, ἥς μέρος ἀνεσκάφη ἐξ ὁλοκλήρου. Ὁ τοίχος φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ συνέχειαν περιβόλου ἀρχαίας οἰκοδομῆς καὶ

βαίνει ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς βορρᾶν. Δέκα μόλις μέτρα περικιτέρω κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν ἄρχεται ὁ μικρὸς περιβόλος τοῦ τεκέ, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος. Τὰς λεπτομερείας ταύτας σημειῶ χάριν τῶν κατόπιν ρηθησομένων.

Ἐπειδὴ ἡ συνοικία, ἐν ἣ εὐρίσκονται τὰ περὶ ὧν πρόκειται μνημεῖα, καλεῖται ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων Ἐτγεμεζ μαχαλεσῆ ἐκ τοῦ ἐν αὐτῇ τεκέ καλουμένου Ἐτγεμεζ τεκεσῆ (=μονὴ τῶν μὴ ἐσθιόντων κρέας), δυνάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν γνώμην μετὰ ἱκανοῦ βεβαιότητος ὅτι ὑπῆρχεν ἐνταῦθα παρὰ Βυζαντίους μονὴ τῶν μὴ ἐσθιόντων κρέας, τὰ δὲ προειρημένα εἰρείπια προέρχονται ἐκ τοῦ καταστραφέντος ναοῦ καὶ τῶν ναϊδρίων τῆς μονῆς, ἥς ἡ κυρία ὀνομασία δὲν διςώθη. Ὅσον δὲ περὶ τοῦ ὑπογείου, ὅπερ ἀναφέρω ἀνωτέρω, τοῦτο θ' ἀπετελεῖ τὸ κάτω μέρος τῆς μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομῆς τῆς μονῆς (10).

Ἐξετάσωμεν ἤδη ὑπὸ ὀνοματολογικὴν ἔποψιν τὴν θέσιν τῆς μονῆς.

Οἱ ὀθωμανοὶ διετήρησαν ὡς γνωστὸν, ἐν τῇ ἐπισήμῳ αὐτῶν γλώσσῃ οὐ μόνον τὰς παρὰ Βυζαντίους ὀνομασίας συνοικιῶν τινῶν τῆς πρωτεύουσας (11) ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα ἐπιφανῶν ναῶν καὶ μονῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξ ὧν μετωνόμασαν καὶ τὰς πέριξ αὐτῶν συνοικίας (12).

Ἐπειδὴ κατὰ τὰ προειρημένα καὶ ἡ συνοικία Ἐτγεμεζ μαχαλε (13) παρωνομάσθη ἐκ τῆς βυζαντινῆς μονῆς τῶν μὴ ἐσθιόντων κρέας, εἰ μὴ τι ἄλλο συμβαίνει, καταστραφείσης ὀλίγον μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἔπεται ὅτι ἡ μονὴ ἔκειτο ἐν τῇ περιφερείᾳ, ἥς τὸ ἐμβαδὸν ὠρίσκαμεν ἀνωτέρω, τὸ δὲ μωαμεθανικὸν μονύδριον (τεκέ) Ἐτγεμεζ ἐγείρεται πιθανῶς ἐφ' ἧς θέσεως ὑφίστατο ἄλλοτε τὸ κτίριον τῆς μονῆς, γνωστοῦ ὄντος ὅτι οἱ ὀθωμανοὶ κατακτιζοῦν συνήθως τὰ τεμένη καὶ τὰς μονὰς αὐτῶν ἐπὶ ἐδάφους ἀφ' ἐρωμένου εἰς ἱεροῦς ναοῦ: ἢ ἐπὶ τῶν εἰρείπιων τῶν ναῶν τούτων καὶ μονῶν. (14)

(10) Βλ. καὶ τὰς περὶ ταύτης εἰκασίας τοῦ μακαρίτου Πασπάτη. Βυζαντινὰ Μελέται 397. Εἰρήσθω ὅτι πλανηθεὶς ἐξέλαβε τὸν τεκὲν Ἐτγεμεζ ὡς τὸ μικρὸν τέμενος Ἐτγεμεζ καίμενον ὀλίγον ἀπωτέρω.

(11) Οἶον Βλάχα μαχαλε, Κοντοσκὰλ μαχαλε, Σαμάτια μαχαλε, Σαρμασίχ μαχαλε (τὰ Ἀρμενίου), Τεκὺρ ἢ Τεκφούρ σεράι μαχαλε (τὰ Κύρου), Φενέρ μαχαλε.

(12) Οἷτως Ἀγιά Σόφια μαχαλε, Ἀῖος Τότωρος μαχαλε (κατὰ Βλάχαν), Ἀγιά ἢ Ἀγιά καπού μαχαλε, (συνοικία τῆς Ἀγίας Θεοδοσίας), Τοκλού μαχαλε (συνοικία ἀγίας Θεέλης) ἔσωθεν τοῦ Ἐιβάν σεράι, λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ὑφισταμένου ἐκεῖ κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους ναοῦ τῆς ἀγίας Θεέλης, ἐφ' οὗ ὑπάρχει σήμερον μικρὸν μωαμεθανικὸν εὐκτήριον (Τοκλού δεδὲ μεδτζιτῆ). Ἀκρβείας χάριν σημειῶ ὅτι αἱ ὀνομασίαι αὗται ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐπισήμῳ καταγραφῇ τῶν συνοικιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως γενομένη κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ τὴν ἄλωσιν ἔτη.

(13) Σημειῶ ὅτι καὶ αὕτη ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καταγραφῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ὁ Στ. Βυζάντιος πλανᾶται καλῶν αὐτὴν Ἐτγεμεζ (Κων)πολὶς Α 68).

(14) Πολλοὶς δὲ ὅλον ὅτι τὸ μεγαλοπρεπὲς τέμενος τοῦ πορθητοῦ ἐγείρεται ἐπὶ τῶν θεμελίων τοῦ ἐπιφανοῦς ναοῦ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τὸ τοῦ Μαχμούτ πασᾶ (Μιχαλόγλου) παρὰ τὸ Νοῦρι Ὁσμά-

6. Ἐπιθ. καὶ Πασπάτη Βυζαντινὰς Μελέτας 397—398.

7. Σημειωτέον ὅτι μνεῖα γίνεται παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς ἱστορικοῖς καὶ ἄλλων ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῶν τῶν μὴ ἐσθιόντων κρέας ἐξ ὧν ὠρισμένως ἀναφέρομεν τὴν τῆς Περιβλέπτου (τανῶν Σουλοῦ μοναστήρ). Βλ. Ἀννης Κομνηνῆς Ἀλεξιάδα Γ' σ 93 ἐκδ Λειψίας. Οἱ ἐν αὐταῖς μοναχοὶ ἀπεῖχον παντελῶς τῆς βρώσεως κρέατος: καίτοι κατὰ τὰς διατάξεις τῆς μοναστικῆς πολιτείας εἶναι ἀπηγορευμένον τὸ κρεωφαγεῖν πᾶσιν ἐν γένει τοῖς μοναχοῖς.

8 Βλ. ἐτέραν διατριβὴν ἡμῶν ἐν Ἀστραπῇ (Νεολόγῳ) τῆς 15 ἰουλίου 1911.

(9) Κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην εἶχον συνοδὸν τὸν φιλότατον ἀρχιμανδρίτην κ. Σωφρόνιον Σταμούλην.

Εἶπον ἐν τοῖς ἀνωτέρω ὅτι εἰς βάθος 4—5 μέτρων ἐντὸς τοῦ ἀναγκυφέντος ἐδάφους παρετήρησα λείψανα τοίχου ἰκανοῦ πάχους, ἔχοντος διεύθυνσιν πρὸς βορρᾶν ὅπου ἱδρύται ὁ τεκέ· τὸν τοῖχον παρετήρησα εἰς δύο σημεῖα ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων 8—10 μέτρα κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, εἰκάζω ὅρα ὅτι ἐξετείνετο οὗτος ἐφ' ἰκανὸν καὶ περιέβαλλεν ἄλλοτε ἱερὸν ἱδρυμα· ἀποδείξεις δὲ τὰ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ἀνευρεθέντα καὶ περιγραφέντα ἤδη διάφορα ἀντικείμενα ἐξ ἀναγλύφου μαρμαροῦ, πάντα λείψανα ναοῦ ἀδιαφιλονεικῆτα.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν περὶ τῆς θέσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μονῆς ἡμετέρων σκέψεων ἔρχεται καὶ ἡ ἰδέα ὅτι ἡ κα-
νονική διὰ τῆς τοῦ ἀπέχειν κρεῶν ἰσχύει ὡς γνωστὸν μόνον παρὰ τοῖς μοναχικοῖς τάγμασι τῶν χριστιανῶν· τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ ἀποχρώντα λόγον ὅτι οἱ κατὰ κράτος εὐθὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν τὴν μονὴν καὶ ἐπὶ τῶν ἐρείπων αὐτῆς κτίσαντες τεκέν διετήρησαν μόνον, καθ' ἣν εἶχον συνήθειαν, αὐτὴν ταύτην τὴν παρὰ Βυζαντίου χαρακτηρηστικὴν ὀνομασίαν τοῦ ἱεροῦ ἱδρυματός ἐν τῷ τεκέ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν συνοικίᾳ μεταγράψαντες αὐτὴν πιστῶς εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν χωρὶς, ἐννοεῖται, θρησκευτικῆς διὰ τῆς νὰ ὑποχρεοῖ τοὺς ἐν τῷ μνησθέντι τεκέ ἔσκουμένους καὶ ὃν ἀπέχωντι κρεῶν ὡς συνέβαινε τὸ πάλαι εἰς τοὺς ἐν τῇ μονῇ ἐκείνῃ μοναχοὺς. Ἐπὶ πλέον ἔχομεν τὴν ἐν τοῖς στόμασι τῶν κατοίκων τῆς περὶ ἧς πρόκειται συνοικίας (15) σώζομένην μέχρι σήμερον πα-
ράδοσιν ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε ποτε χριστιανικὴ μονὴ κατὰστραφεί-
σα εὐθὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν. Τὴν παράδοσιν ἠκούσαμεν οὐ μόνον παρὰ τῶν εὐκρίθλων ὁμογενῶν τῶν οἰκούντων ἀποχρᾶν ἀπὸ πολλοῦ τὴν συνοικίαν, ἀλλὰ καὶ παρὰ μωαμεθανῶν στα-
θερῶν κατοίκων αὐτῆς καὶ ἰδίως παρὰ τῶν ἔσκουμένων ἐν τῷ τεκέ δερβισῶν ὅτε εἰσελθόντες περιεργαζόμεθα τὰ διάφορα μέρη αὐτοῦ (16).

νὴ ἐπὶ τῶν ἐρείπων τοῦ ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν, καὶ τὸ τοῦ Βε-
ρᾶ, πλησίον τοῦ Σουλεϊμανιῆ, κατέχει τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος. Ἐκ παραδόσεως δὲ μαρτυροῦμεν ὅτι καὶ ὁ ἀρχαιότερος ναὸς τῶν ἁγίων Θεοδώρων ἐν Βλάγκᾳ ὑπῆρχεν ὅπου σήμερον ὑφίσταται τὸ μικρὸν τέμενος Ἀσμαλῆ μεδτζιτῆ (ἐπιρρολήθη κατὰ τὴν τελευταίαν πυρκαϊάν) 100 ἕως 150 βήματα ἀνατολικῶς τοῦ αὐτοῦ φερωνύμου ναοῦ τῶν ἡμετέρων χρόνων. Εἰρήσθω ὅτι ὁλόκληρος ἡ περὶ τὸ εἰρημένον τέμενος συνοικία, ἐν ᾗ ὑπάρχει ὁ ναὸς οὗτος ὁ μόνος ἐνοριακὸς ναὸς τῶν αὐτῶν ὁρθοδόξων, καλεῖται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καταγραφῇ Ἀῖς Τότωρος μυχχλῆσῆ.

15. Ἐπὶ γένεσι.

16. Παρὰ τοῖς δερβίσις τούτοις σώζεται καὶ ἡ ἀκόλουθος ἀξία σημειώσεως παράδοσις· Ὁ Μεχμέτ Μιρζὰ Δεδὲ υἱὸς τοῦ Ὁμέρ Πα-
χαρή ἐκ τῶν ἀκολούθων Μεχμέτ τοῦ πορθητοῦ, λαβὼν μετὰ τὴν ἄλωσιν ὡς μερίδα αὐτοῦ τὴν εἰρημένην μονὴν μετὰ τῶν πέριξ ἱδρυ-

Εἶναι δύσκολον νὰ ὀρίσωμεν πότε ἱδρύθη ἡ μονή· πλὴν τούτου εἶναι ὅρα γε ἱδρυμένη ἐπὶ παρθένου ἐδάφους ἢ ἐπὶ τῶν θεμελίων μονῆς ἐκλιπούσης ἀπὸ αἰώνων; (17) Τὸ δεύτερον νομίζομεν πιθανώτερον· τὸ ἐνδόσιμον δίδεται ἡμῖν ἐκ τοπι-
κῶν ἐνδείξεων καὶ ἀποδείξεων περὶ ὧν διελέθομεν ἐν ταῖς δυσὶν ἡμῶν διατριβαῖς.

Ταῦτα περὶ τῆς Μονῆς, ἣν ἔχει ἀντικείμενον ἡ παροῦ-
σα διατριβή. Ὁμολογῶ ὅτι ἔτελες μεταδίδω τοῖς ἀναγνώ-
σαις εἰδήσεις ἀλλὰ καὶ τελειότερων στερούμεθα, τῶν βυζαν-
τινῶν ἱστορικῶν καὶ χρονολογῶν σιγῶντων περὶ τῆς μονῆς ταύτης, ἧς οἱ μοναχοὶ ἀπέχον κρεῶν.

Ἐν Κων)πόλει τῇ 1 76βρίου 1911.

Ἡλ. Ἀλεξανδριδης

σεν ἐπὶ τῶν ἐρείπων αὐτῆς τὸν μέχρι σήμερον ὑπάρχοντα τεκέ, ἐν
ᾧ καὶ ἐτάφη ἀποθάνων. Σημειοῦμαι ὅτι ὁ τάφος αὐτοῦ μετ' ἐπι-
τυμβίου ἐπιγραφῆς δέκνεται παρὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ τε-
κέ· ἔχουσι δὲ αὐτὸν ἐν πολλῷ σεβασμῷ οἱ ἀσκούμενοι ἐν τῷ μονυδρίῳ
τούτῳ δερβίσις· Ἄλλη παράδοσις—καὶ ταύτην ἔχομεν παρὰ τῶν
δερβισῶν τούτων—ἄλλως ἐξηγεῖ τὴν παράδοσιν ὀνομασίαν τοῦ τεκέ.
Τὴν παράδοσιν ταύτην, ἣν κρίνομεν πολὺ ἀρετῇ, ὡς στερουμένην
ἱστορικῆς πιθανότητος, περιττὸν νομίζομεν ν' ἀναφέρωμεν.

17. Μοναὶ τινες καταστραφεῖσαι ἐκ σεισμοῦ ἢ ἐρείπωθαι ἐκ
τῆς ἐπηρείας τοῦ χρόνου πρὸ τῆς καταλήψεως τῆς Κων)πόλεως ὑπὸ
τῶν Λατίνων καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς (1204—1261) ἀνωκο-
δομήθησαν μετὰ ταῦτα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δυναστείας τῶν Πα-
λαιολόγων—τινὲς μάλιστα καὶ ὑπὸ διάφορον ὄνομα—ἄλλαι δὲ δὲν
ἀνηγέρθησαν ποτε ἐνεκα τῆς καταπληκτικῆς ἀραιώσεως τοῦ πλη-
θυσμοῦ τῆς Κων)πόλεως καὶ ἄλλων αἰτίων.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΡΥΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον

ἀριθ. πρωτ. 416

Προσκαλεῖται ὁ Χρῆστος Ζώης Ράϊδος ἐκ τοῦ χωρίου Δερβιτσά-
νης τμήματος Δροπόλεως, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέ-
ματος, ὅπως τὴν πρώτην παρασκευὴν καὶ ὥραν 4 τῆς πρωῆς τουρ-
κιστὶ μετ' ἡμέρας τριάκοντα μίαν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς
παρούσης ἐν τῇ ἐφημερίδι «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ», ἐμφανισθῇ
εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλη-
σιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, ὡς ἐ-
νυγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀθηνᾶς Δημ. Μποπόλα, κατοίκου
Δερβιτσάνης, ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανιστέως του ἢ
κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν δικασθῇ καὶ ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθήσεται τρίς ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει
ἐκδομένῃ ἐφημερίδι «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ».

Ἐν Ἀργυροκάστρῳ τῇ 29 αὐγούστου 1911.

Ὁ πρόεδρος

+ Ὁ Δρυϊνουπόλεως Βαδύλειος

2

Ὁ γραμματεὺς
Μηνᾶς Κ. Τσελεκίδης

Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ διευθύνοντος τὸ γραφεῖον κ. Μ. Βασιλείου Β' γραμματέως τοῦ Δ.
Ε. Μ. Συμβουλίου. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραίτητως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν
Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου καθὼς καὶ τὴν σφραγίδα τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Υπεύθυνος ΧΡ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Π-117-727172

1948